

PATVIRTINTA
Molėtų rajono savivaldybės
tarybos 2024 m. birželio 28 d.
sprendimu Nr. B1-155

2024 - 2029 M. FUNKCINĖS ZONOS ANYKŠČIŲ, MOLĖTŲ IR UTENOS RAJONŲ SAVIVALDYBĖSE (EŽERŲ LIETUVA) STRATEGIJA

I SKYRIUS
TERITORIJA, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA

Ežerų Lietuva funkcinė zona (toliau – FZ) apima tris viena šalia kitos išsidėsčiusias, Utenos regione įsikūrusias Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybes. Šių savivaldybių bendras gyventojų skaičius 2024 m. sausio 1 d. duomenimis yra 78,4 tūkst., o bendras plotas siekia 4361 km².

1 lentelė. Teritorijos dydis ir gyventojų pasiskirstymas FZ savivaldybėse

Savivaldybė	Teritorija (žemės plotas), km ²	Nuolatinių gyventojų skaičius, asmenys (2024 m. sausio 1 d. duomenys)	
		Mieste	Kaime
Anykščių r. sav.	1 764	9 391	12 981
Molėtų r. sav.	1 367	5 611	10 905
Utenos r. sav.	1 230	27 632	11 907
Viso:	4 361	42 634	35 793

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Atlikus teritorijos, kurioje numatoma įgyvendinti FZ strategiją, analizę, nustatyti egzistuojantys socialiniai ir ekonominiai ryšiai (toliau - ryšiai) tarp Utenos r. ir Molėtų r. savivaldybių visuomenės sveikatos srityje. Utenos r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Utenos VSB) teikia visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Molėtų r. savivaldybės gyventojams pagal Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų finansavimo sutartį Nr. A14-606/66, pasirašytą 2016 m. gruodžio 27 d. tarp Molėtų r. savivaldybės administracijos ir Utenos VSB.

Naujų ryšių kūrimui visuomenės sveikatos srityje, vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 17 dalyje nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją – *visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdymų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimas, visuomenės sveikatos stebėseną*, identifikuotos keturios prielaidos:

- 1) **FZ savivaldybių geografinė padėtis ir atstumai.** FZ savivaldybės pasižymi nedideliais ir priimtinais atstumais tarp savivaldybių centrų: Anykščių m. ir Utenos m. skiria 39 km, Utenos m. ir Molėtų m. – 37 km, o Molėtų m. ir Anykščių m. – 45 km (t. y. 30-45 min. trukmės kelionės intervalas, per kurį, remiantis Lietuvos Bendruoju Planu, turėtų būti pasiekiamos vidutinio poreikio paslaugos). Vertinama, kad toks atstumas yra priimtinas mobiliai VSB komandai vykti į kitą savivaldybę visuomenės sveikatinimo paslaugų, konsultacijų suteikimui. Taip pat šis atstumas gali būti priimtinas atskirų savivaldybių gyventojams vykti į kitoje savivaldybėje organizuojamas santykinai rečiau vykdomas tačiau ilgesnės trukmės visuomenės sveikatinimo programas (stovyklas).
- 2) **Žmogiškieji ištekliai ir tikslinės grupės.** Utenos VSB specialistų skaičius (23) yra dvigubai didesnis nei Anykščių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Anykščių VSB) darbuotojų (11). Utenos VSB turi išteklių vykdyti įvairesnes (2023 m. Utenos VSB suorganizavo 677 renginius Utenoje ir 467 renginius Molėtuose, Anykščių VSB suorganizavo 449 renginius) ar didesniam gyventojų skaičiui (2023 m. Utenos VSB renginiuose dalyvavo virš 35 tūkst. dalyvių, Anykščių VSB – virš 5 tūkst.) skirtas sveikatinimo veiklas. Atsižvelgiant į FZ visuomenės biurų teikiamų paslaugų, nukreiptų į tikslines grupes mastą, pažymėtina, jog esama šių paslaugų pasiūla neatitinka paklausos, kadangi tikslinės intervencijų grupės yra didesnės, nei jas pasiekia būtina pagalba, jog būtų užtikrinama efektyvi prevencija. Molėtų r. savivaldybės gyventojai jau yra aptarnaujami Utenos VSB, o apjungus turimus Utenos VSB ir Anykščių VSB resursus ir sukaupus kompetencijas bei dalinantis patirtimi, susiformuoja prielaida pasiekti masto ekonomijos efektą ir organizuoti įvairesnes veiklas, kuriose galėtų dalyvauti visų FZ savivaldybių gyventojai.

2 lentelė. Tikslinių grupių padengiamumas visuomenės sveikatos biurų teikiamomis paslaugomis (intervencijomis)

Savivaldybė	Intervencijos sritis	Programų skaičius	Veiklų skaičius	Dalyvių skaičius
Anykščių r.	Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija	1	–	22
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys cukriniu diabetu, širdies ir kraujotakos ligomis):</i>			0,2 proc.
	Individualūs ir grupiniai psichologo užsiėmimai (išskaitant priklausomybių prevenciją)	–	n. d.	459
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys depresija):</i>			61 proc.
	Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimas		260	43
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, patiriantys psichikos ir elgesio sutrikimus dėl alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo):</i>			16,2 proc.
Utenos r.	Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija	1	–	26
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys cukriniu diabetu, širdies ir kraujotakos ligomis):</i>			0,19 proc.
	Individualūs ir grupiniai psichologo užsiėmimai (išskaitant priklausomybių prevenciją)	–	580	117
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys depresija):</i>			9,36 proc.

Molėtų r.	Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimas	–	197	79
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, patiriantys psichikos ir elgesio sutrikimus dėl alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo):</i>			16,6 proc.
	Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija	1	–	18
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys cukriniu diabetu, širdies ir kraujotakos ligomis):</i>			0,23 proc.
	Individualūs ir grupiniai psichologo užsiėmimai (išskaitant priklausomybių prevenciją)	–	63	49
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, sergantys depresija):</i>			7,63 proc.
	Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimas	–	200	45
	<i>Intervencija dengiamas proc. nuo tikslinės grupės (žmonės, patiriantys psichikos ir elgesio sutrikimus dėl alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo):</i>			15,3 proc.

Šaltinis: Higienos institutas ir visuomenės sveikatos biurų ataskaitos už 2023 m.

- 3) **Specifinių paslaugų trūkumas.** Anykščių menų inkubatoriuje pradėjus reziduoti profesionaliai meno terapijos specialistei, atsiranda galimybė pasiūlyti sveikatinimo per meną ir meno terapijos paslaugas, kurių iki šiol neteikė nei viena FZ savivaldybė. Tokios paslaugos aktualios visų socialinių grupių asmenims. Daugiau nei 3 000 pastaraisiais metais Europos regione atliktų tyrimų rodo, kad menai yra itin reikšmingi sveikatos stiprinimui ir ligų gydymui. Mūsų šalyje menų terapija tebėra nauja sritis, tačiau Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro teikiamuose įsakymuose yra rekomenduojama įtraukti menų terapijos specialistus į sveikatinimo paslaugas teikiančias komandas, o menų terapijos studijos siūlomos universitetuose¹. Dažnai menų terapijos paslaugos nėra teikiamos nuolat, specialistai kviečiami tik trumpalaikiams projektams, tai neužtikrina paslaugų tęstinumo. Menų terapijos paslaugų plėtra ir nuolatinės programos Anykščių r. savivaldybėje sudarytų prielaidas ryšiams tarp FZ savivaldybių, dėl anksčiau minėto priimtino atstumo ir bendradarbiaujant VSB, programomis galėtų naudotis gretimų savivaldybių gyventojai.

Prielaidos ryšių atsiradimui **neformalaus švietimo paslaugų srityje**, vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją – *ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas*:

- 1) **FZ savivaldybių neformalaus švietimo ugdymo programos.** FZ savivaldybėse daugiau nei pusė moksleivių nelanko neformalaus ugdymo būrelių už bendrojo ugdymo mokyklos ribų. Ryšių atsiradimą riboja standartinių programų panašumas ir specifinių kryptų nebuvimas ar trūkumas. Gamtos, ekologijos būrelių nėra nei vienoje FZ savivaldybėje, turizmo ir kraštotyros, etnokultūros, medijų, technologijų būreliai veikia

¹ Prieiga internete: <https://www.vu.lt/studijos/stojantiesiems/magistro-studiju-sarasas/menu-terapija-dailes-terapija#ka-verta-zinoti-renkantis-sia-studiju-programa>

tik Utenos r. savivaldybėje. AIKOS² sistemos duomenimis Lietuvoje yra registruoti 399 būreliai (~1,4 proc. visų registruotų būrelių) susiję su gamtos mokslais (dalis jų (58) sietini su STEAM), tuo tarpu šių žinių poreikis, apie kurį galima spręsti atsižvelgiant į atitinkamų sričių egzaminų ir studijų sričių pasirinkimą (žr. poreikio aprašymą) rodo tikimybę, kad tokių būrelių paklausa augs ir FZ savivaldybėse, ir visoje Lietuvoje. Įvertinus prielaidą, kad bendra paklausa ateityje bus didesnė ir formuosius papildomas poreikis, atitinkamai stiprės ir ryšiai tarp savivaldybių atskirose savivaldybėse atsiradus specifinių kryptių būreliams (gamtos mokslų, vandens tematika) ir esant priimtiniams atstumams.

3 lentelė. Bendrojo ugdymo moksleiviai lankantys neformalųjį vaikų švietimą pagal kryptis

	Anykščių r. sav.		Molėtų r. sav.		Utenos r. sav.	
	Asmenys	Procentai	Asmenys	Procentai	Asmenys	Procentai
MOKINIŲ SKAIČIUS IŠ VISO:	1 880	100,0%	1 491	100,0%	3 723	100,0%
Nelanko	1 020	54,3%	780	52,3%	1 910	51,3%
Muzika	149	7,9%	177	11,9%	239	6,4%
Dailė	163	8,7%	209	14,0%	262	7,0%
Choreografija, šokis	119	6,3%	87	5,8%	34	0,9%
Teatras, drama			21	1,4%		
Sportas	483	25,7%	331	22,2%	843	22,6%
Techninė kūryba	26	1,4%	40	2,7%	114	3,1%
Turizmas ir kraštotyra					10	0,3%
Gamta, ekologija						
Saugus eismas	1	0,1%				
Informacinės technologijos	3	0,2%			32	0,9%
Technologijos					122	3,3%
Medijos					35	0,9%
Etnokultūra					37	1,0%
Kalbos	1	0,1%			252	6,8%
Pilietiškumas	74	3,9%	19	1,3%	44	1,2%
Kitos	3	0,2%			36	1,0%

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema

² Prieiga internete: <https://www.aikos.smm.lt/Puslapiai/Pradinis.aspx>

- 2) **Atstumai tarp FZ savivaldybių.** FZ savivaldybės pasižymi nedideliais ir priimtinais atstumais tarp savivaldybių centrų: Anykščių m. ir Utenos m. skiria 39 km., Utenos m. ir Molėtų m. – 37 km., o Molėtų m. ir Anykščių m. – 45 km. (t. y. 30-45 min. trukmės kelionės intervalas, per kurį, remiantis Lietuvos Bendrojo Planu, turėtų būti pasiekiamos vidutinio poreikio paslaugos). Vertinama, kad toks atstumas yra priimtinas vykti į neformalaus ugdymo būrelius, kai specifinės krypties būreliai yra siūlomi kitose FZ savivaldybėse. Toks atstumas ypač priimtinas ilgesniems užsiėmimams (2-3 akademinių valandų trukmės), kuriuos papildomai galima derinti su neformaliojo vaikų švietimu ir pamokomis kitų savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose (nuotoliniu-hibridiniu būdu), o gretimos FZ savivaldybės gali užtikrinti bendrojo ugdymo moksleivių vykimą į netradicinio ugdymo pamokas mokslo pažinimo centruose.

4 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių ir klasių komplektų skaičius

	Anykščių r. sav.	Molėtų r. sav.	Utenos r. sav.
Viso bendrojo ugdymo įstaigose klasių skaičius	93	75	151
Moksleivių skaičius savivaldybėje	1875	1422	3661
Vidutinis moksleivių skaičius kiekvienoje klasėje	20	19	24

Šaltinis: Savivaldybių administracijos

Susiformavus ryšiams Anykščių r. ir Utenos r. savivaldybių moksleiviai (244 klasių komplektai) galėtų vykti bent vieną kartą per metus į netradicines pamokas Molėtuose (vandens tematika), o Molėtų r. ir Utenos r. savivaldybių moksleiviai (226 klasių komplektai) - į Anykščius (menų tematika).

Prielaidos ryšių susidarymui **verslo skatinimo srityje**, vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 38 dalyje nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją – *sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas*:

- 1) **Klasteriai, alternatyvūs centrai, specializacija.** Molėtų r. savivaldybėje paskutiniaisiais metais fiksuojamos didesnės materialinės investicijos (2011 Eur vienam gyventojui) taip pat ženkliai sumažėjęs nedarbo lygis (8,4 proc.) indikuoja alternatyvių investuotojų centrų formavimąsi (šalia regiono centro – Utenos), kas sietina ir su didelių įmonių (Teltonika) investicijomis ir su palankia geografinė padėtimi (Vilniaus gretimybė) darbo jėgos pasiūlai, lemiančiai investicinį patrauklumą. Tuo tarpu Anykščių savivaldybėje plėtojama alternatyva gamybiniais investuotojams – kūrybinių industrijų sritis, nuo 2012 m. sukaupia patirtis ir kompetencijos (šiuo metu Anykščių menų inkubatoriuje veikia 12 rezidentų, nuolat eilėje laukia 1-2 asmenys). Besiformuojantys centrai įgyja savo specifiką, todėl tai padeda formuoti ryšiams pritraukiant skirtingo pobūdžio investuotojus, ekonominę veiklą vykdančius asmenis, jiems pasirenkant savivaldybę pagal turimas kompetencijas. Paslaugų sektorius taip pat auga, didėjant turistų srautams (žr. 8 lentelė).

5 lentelė. Užimtumo lygis ir darbo užmokestis FZ savivaldybėse

Rodiklis	Savivaldybė	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Užimtumo lygis, proc.	Anykščių r. sav.	65,7	63,3	50,1	54,7	60,9	60,6
	Molėtų r. sav.	70,8	65,8	56,0	61,0	58,9	60,1
	Utenos r. sav.	69,0	71,1	71,0	66,0	66,5	65,0
Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	Anykščių r. sav.	11,1	11,8	16,0	16,8	11,7	10,2
	Molėtų r. sav.	11,6	12,0	14,9	15,1	10,1	8,4
	Utenos r. sav.	9,9	9,5	12,5	12,6	8,4	7,6
Darbo užmokestis (bruto), Eur	Anykščių r. sav.	723,5	1 002,2	1 117,8	1 209,9	1 393,0	1 551,6
	Molėtų r. sav.	688,1	989,4	1 083,8	1 226,3	1 311,1	1 504,6
	Utenos r. sav.	797,7	1 089,1	1 234,5	1 332,5	1 478,9	1 665,8
Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui, Eur	Anykščių r. sav.	955,0	774,0	945,0	1 101,0	1 115,0	n. d.
	Molėtų r. sav.	1 059,0	1 403,0	1 347,0	1 135,0	2 011,0	n. d.
	Utenos r. sav.	1 542,0	1 502,0	1 373,0	2 199,0	2 017,0	n. d.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

- 2) **Darbuotojų judėjimas.** Esami darbo rinkos rodiklių netolygumai papildomai suformuoja prielaidas darbuotojų judėjimui. Šie netolygumai matomi vertinant ne tik užimtumo ir nedarbo lygio rodiklius, tačiau ir darbingo amžiaus gyventojų bei darbuotojų skaičių veikiančiose įmonėse.

6 lentelė. Darbingo amžiaus ir dirbančių įmonėse gyventojų skaičius

	Savivaldybė	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Darbuotojų sk. / Gyventojų sk.
Gyventojų skaičius 15-64 m.	Anykščių r. sav.	15 148,0	14 834,0	14 989,0	14 660,0	14 459,0		
	Molėtų r. sav.	11 509,0	11 295,0	11 346,0	11 147,0	10 998,0		
	Utenos r. sav.	24 947,0	24 673,0	24 549,0	24 311,0	24 598,0		
Darbuotojų skaičius veikiančiose įmonėse	Anykščių r. sav.	3 402,0	3 159,0	3 161,0	3 035,0	3 082,0	3 273,0	0,226
	Molėtų r. sav.	2 592,0	2 284,0	2 312,0	2 197,0	2 256,0	2 426,0	0,220
	Utenos r. sav.	10 304,0	9 825,0	9 736,0	9 697,0	9 314,0	9 515,0	0,387

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Darbuotojų skaičiaus mažėjimas Utenos r. savivaldybėje veikiančiose įmonėse (tuo pačiu daugėjant darbingo amžiaus gyventojų skaičiui) indikuoja darbo jėgos judėjimą tarp savivaldybių, kadangi Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybėse matomas priešingas rezultatas. Taip pat darbo jėgos judėjimą indikuoja ir savivaldybėje veikiančių įmonių darbuotojų skaičiaus santykis su darbingo amžiaus savivaldybės gyventojais, kuris Utenos r. sav. atveju yra beveik dvigubai didesnis (0,38) lyginant su Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybėmis (0,22). Tuo tarpu nei užimtumo, nei nedarbo lygis tokių disproporcijų neparodo.

Taip pat prielaidas darbo jėgos judėjimui tarp savivaldybių parodo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų, lankančių ugdymo įstaigas kitose savivaldybėse, skaičius. Tikėtina, kad ikimokykliniam vaikų ugdymui yra pasirenkamos tos savivaldybės, kuriose dirba bent vienas iš tėvų. Remiantis švietimo informacijos valdymo sistema (toliau – ŠVIS), didžiausias kitose savivaldybėse deklaruotų vaikų skaičius yra ugdomas Utenos r. sav. ugdymo įstaigose (69 vaikai), o daugiausia išvykstančių gauti ugdymo paslaugas kitoje savivaldybėje yra tarp anykštėnų – 77 vaikai arba 17 proc. deklaravusių gyvenamąją vietą Anykščių r. sav. Judėjimas vyksta visose FZ savivaldybėse, atvykstančių vaikų kiekis yra didesnis nei išvykstančių, vadinasi FZ savivaldybės pritraukia vaikus (tikėtina ir dirbančius tėvus) ir iš kitų savivaldybių ar regionų.

7 lentelė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas kitose savivaldybėse

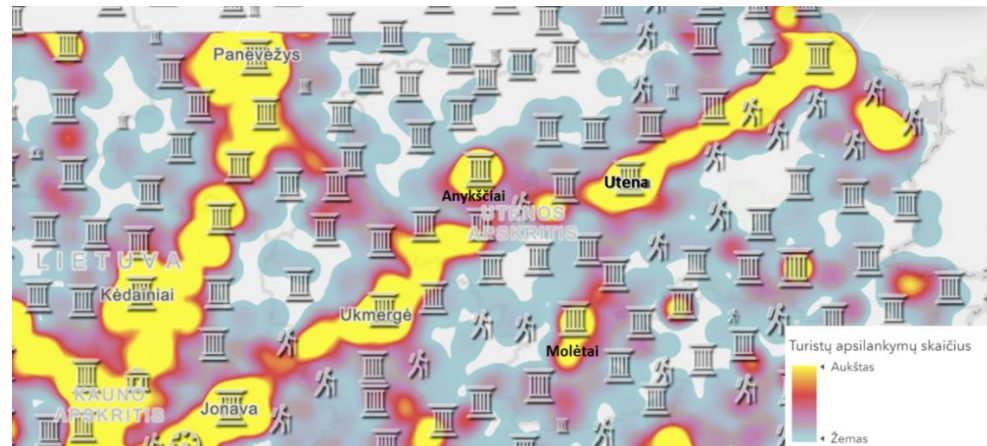
	Anykščių r. sav.	Molėtų r. sav.	Utenos r. sav.	Viso FZ	Lietuvos vidurkis
Savivaldybėje ugdomų 3-5 m. vaikų, kurie gyvena kitoje savivaldybėje, skaičius	34	16	69	119	
3-5 m. vaikų, ugdomų savivaldybės priklausomybės mokyklose skaičius	353	301	820	1474	
Savivaldybėje ugdomų 3-5 m. vaikų, kurie gyvena kitoje savivaldybėje, dalis	9,6%	5,3%	8,4%	8,1%	8,5%
Savivaldybės 3-5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, skaičius	77	19	11	107	
3-5 metų vaikų, deklaravusių gyvenamąją vietą savivaldybėje, skaičius	452	318	803	1573	
Savivaldybės 3-5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, dalis	17,0%	6,0%	1,4%	6,8%	9,1%

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema

Lankytinų objektų pritaikymas ir turizmo plėtros skatinimas suformuoja prielaidas naujų ryšių kūrimui, vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 38 dalyje nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją – *sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas*:

- 1) **Turistų tranzitinis srautas.** FZ savivaldybės pasižymi nemažu turistų srautų skaičiumi, tačiau šiuo metu neturi susiformavusių ryšių jų aptarnavimui. Keliauk Lietuvoje Užsienio lankytojų statistikos suvestinės duomenimis Anykščių r. ir Molėtų r. sav. yra aukštesniu turistų

apsilankymų skaičiumi pasižyminčios savivaldybės³ (priskiriamos pirmai grupei – virš 15 tūkst. lankytojų per metus). Didesnė dalis turistų yra Lietuvos gyventojai, užsienio turistai sudaro tik 12 proc. viso turistų srauto. Vertinant užsienio lankytojų kelionių tendencijas, galima identifikuoti du judėjimo srautus, aktualius FZ savivaldybėms didinant turistų ir lankytojų skaičių: nuo Kauno šiaurės rytų kryptimi (šalia Anykščių ir per Uteną, tačiau neapsisotijant joje) ir nuo Vilniaus iki Molėtų (nebetęsiant kelionių). Užtikrinant bendrus veiksmus turizmo skatinimo srityje, formuojant bendrus maršrutus ir rinkodarą, yra tikimybė natūraliai susiformavusius lankytojų srautus pakreipti FZ savivaldybių kryptimi, paskatinti juos pasilikti nakvoti ir tokiu būdu užtikrinti didesnę srautą bei ryšius tarp FZ savivaldybių.

1 paveikslas. Užsienio lankytojų kelionių tendencijos 2022 m. rugpjūčio mėn.

Šaltinis: Keliauk Lietuvoje

8 lentelė. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose FZ savivaldybėse

Savivaldybė	Turistų gyvenamoji vieta	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Anykščių r. sav.	Lietuva	20 514	21 239	21 258	22 579	30 286	28 832
	Užsienio šalys	4 018	3 618	1 778	951	2 533	6 900
Molėtų r. sav.	Lietuva	31 304	30 309	26 905	24 797	26 104	30 246
	Užsienio šalys	2 100	4 077	638	274	394	960
Utenos r. sav.	Lietuva	5 683	5 822	6 342	4 281	7 751	7 879
	Užsienio šalys	1 730	2 115	537	625	2 794	1 334

³ Keliauk Lietuvoje. Užsienio lankytojų statistikos suvestinė. Prieiga internete: <https://positin.maps.arcgis.com/apps/dashboards/d0c5ef2b5f1041b1b90bba3089d2a300>

Viso:	65 349	67 180	57 458	53 507	69 862	76 151
-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

- 2) **Gamtinė aplinka.** FZ savivaldybės pasižymi savo gamtine aplinka – matomas raiškus reljefas, FZ teritorijoje esantys regioniniai (Anykščių, Asvejos, Labanoro) ir Aukštaitijos nacionalinis (seniausias Lietuvoje) parkai yra išsidėstę kelių savivaldybių teritorijose. Visai FZ būdinga vandens telkinių gausa formuojanti panašią gamtinę aplinką. Anykščių r. ir Utenos r. savivaldybės jungia Šventosios upę (ilgiausia upė, tekanti vien tik Lietuvos teritorijoje). Šventosios baseinas apima ir ežeringas Zarasų, Utenos, Molėtų aukštumas (25 proc. baseino ploto). Panašaus kraštovaizdžio, ežeringa gamtinė aplinka sudaro galimybes lankytojams pasiūlyti bendrus pažintinius maršrutus, sietinus su Ežerų Lietuvos FZ.

9 lentelė. Lankytini gamtos objektai

	Anykščių r. sav.	Molėtų r. sav.	Utenos r. sav.
Nekilnojamos kultūros vertybės ⁴ , iš jų:	596	553	464
etnokultūriniai objektai	39	9	21
kraštovaizdžio objektai	20	36	23
Gamtos paveldo objektai ⁵	6	10	2
Ežerai	78	242	193

Šaltinis: Kultūros vertybių registras, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija

Teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, žemėlapis

2024–2029 m. Ežerų Lietuva FZ strategija bus įgyvendinama Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybių teritorijose.

⁴ Prieiga internete <https://kvr.kpd.lt/#/>

⁵ Prieiga internete <https://lietuvosgamta.lt>

2 paveikslas. Ežerų Lietuva FZ teritorija

Šaltinis: sudaryta rengėjo

II SKYRIUS FUNKCINĖS ZONOS ANALIZĖ

Funkcinės zonos bendra problema

Funkcinės zonos strategija siekiama spręsti FZ savivaldybėms būdingą problemą – **socialinė atskirtis bei žema gyventojų fizinė ir socialinė gerovė.**

Vertinant demografinę situaciją, FZ savivaldybėse pastebimas spartesnis gyventojų mažėjimas nei visoje Lietuvoje. 2019–2023 m. FZ savivaldybėse gyventojų skaičius mažėjo 1,8 proc., kai Lietuvoje šis skaičius augo – 1,6 proc. (skirtumas – 3,4 proc. punkto). FZ savivaldybių gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia natūrali gyventojų kaita, kurios įtaka analizuojamu laikotarpiu buvo didesnė nei neto migracijos (išskyrus Utenos r. sav., kur neto migracija turėjo didesnę įtaką, nei natūrali gyventojų kaita). 2023 m. pradžioje demografinės senatvės koeficientas⁶ FZ savivaldybėse buvo didesnis (Anykščių r. sav. – 234, Molėtų r. sav. – 214, Utenos r. sav. – 201) nei visoje Lietuvoje (134), t. y. FZ savivaldybėse mažėja gyventojų skaičius, o vyresnių nei 65 m. amžiaus gyventojų tenkančių šimtui vaikų yra daug didesnis nei visoje Lietuvoje.

⁶ Šimtui vaikų (0–14 metų amžiaus) teko pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių, metų pradžioje

FZ savivaldybėse stebima blogėjanti gyventojų sveikata. Remiantis savivaldybių administracijų pateiktais ir Valstybės duomenų agentūros (toliau – VDA) duomenimis, visose trijose FZ savivaldybėse, lyginant su Lietuva, didesnis mirtingumas dėl savižudybių, tyčinio savęs žalojimo, kraujotakos sistemos ligų ir alkoholio sąlygotų priežasčių. Matomas ir labai aukštas mirtingumas nuo piktybinių navikų. Mirtys nuo kraujotakos sistemos ligų Lietuvos vidurkį 2022 m. FZ savivaldybėse viršijo 60,7 proc., savižudybių skaičius buvo aukštesnis 25,8 proc., standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo didesnis 49,7 proc., o mirtingumas dėl alkoholio sąlygotų priežasčių LR vidurkį viršijo 30 proc.

10 lentelė. Mirusiųjų skaičius pagal mirties priežastis 100 tūkst. gyv.

Rodiklis	Administracinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	Lietuva	24,40	23,50	21,70	20,10	18,60
	FZ savivaldybės	35,38	37,20	36,31	27,09	23,40
	Anykščių r. sav.	37,70	30,00	56,90	26,00	22,00
	Molėtų r. sav.	45,30	40,50	64,60	35,10	47,50
	Utenos r. sav.	29,20	40,20	10,50	24,10	13,30
Standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	Lietuva	23,80	23,00	21,10	19,40	18,00
	FZ savivaldybės	31,54	34,22	32,57	24,07	22,53
	Anykščių r. sav.	36,00	32,60	50,60	24,90	22,40
	Molėtų r. sav.	37,80	38,60	60,30	26,80	47,00
	Utenos r. sav.	25,70	33,20	8,60	22,30	11,50
Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	Lietuva	783,50	733,00	795,20	805,20	785,20
	FZ savivaldybės	907,49	871,17	956,80	929,01	970,45
	Anykščių r. sav.	892,60	998,50	1 104,80	1 053,80	1 153,40
	Molėtų r. sav.	992,60	774,10	1 046,10	946,70	869,50
	Utenos r. sav.	876,80	836,10	823,90	843,30	904,40
Standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	Lietuva	274,60	273,50	278,20	259,50	262,90
	FZ savivaldybės	268,22	277,73	263,14	235,63	244,81
	Anykščių r. sav.	248,40	315,60	263,40	184,10	254,00
	Molėtų r. sav.	309,30	223,30	245,10	286,10	304,00
	Utenos r. sav.	261,54	279,20	271,30	244,50	212,30
Standartizuotas mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	Lietuva	17,60	19,20	20,90	22,90	21,70
	FZ savivaldybės	24,41	29,52	29,93	41,89	30,99
	Anykščių r. sav.	19,50	29,00	18,10	45,20	29,00

	Molėtų r. sav.	42,10	38,00	38,50	37,60	30,80
	Utenos r. sav.	19,20	25,90	33,30	41,80	32,30

Šaltinis: Anykščių r. sav., Utenos r. sav. administracijų ir Valstybės duomenų agentūros duomenys

FZ savivaldybės pasižymi žemu verslumo lygiu, verslui nepalankia aplinka bei žemu konkurencingumu. VDA duomenimis, FZ savivaldybių darbo rinkos ir verslo statistiniai rodikliai atsilieka nuo bendrų Lietuvos tendencijų: daugiau nei 10 procentinių punktų mažesnis užimtumo lygis, 30 proc. mažesnis vidutinis darbo užmokestis, du kartus mažesnės materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui.

11 lentelė. Verslo statistiniai rodikliai FZ savivaldybėse

Rodiklis	Administracinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Užimtumo lygis, proc.	Lietuvos Respublika	72,4	73,0	71,6	72,5	73,8	73,2
	FZ savivaldybės	67,7	67,6	61,4	61,5	63,2	62,6
	Anykščių r. sav.	65,7	63,3	50,1	54,7	60,9	60,6
	Molėtų r. sav.	70,8	65,8	56,0	61,0	58,9	60,1
	Utenos r. sav.	69,0	71,1	71,0	66,0	66,5	65,0
Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	Lietuvos Respublika	8,5	8,4	12,6	13,0	9,0	8,6
	FZ savivaldybės	10,8	10,6	13,9	14,2	9,5	8,4
	Anykščių r. sav.	11,1	11,8	16,0	16,8	11,7	10,2
	Molėtų r. sav.	11,6	12,0	14,9	15,1	10,1	8,4
	Utenos r. sav.	9,9	9,5	12,5	12,6	8,4	7,6
Darbo užmokestis (bruto), Eur	Lietuvos Respublika	1 296,4	1 428,6	1 579,4	1 789,0	2 014,0	n.d.
	FZ savivaldybės	738,4	1 040,8	1 166,3	1 272,4	1 416,6	n.d.
	Anykščių r. sav.	723,5	1 002,2	1 117,8	1 209,9	1 393,0	n.d.
	Molėtų r. sav.	688,1	989,4	1 083,8	1 226,3	1 311,1	n.d.
	Utenos r. sav.	797,7	1 089,1	1 234,5	1 332,5	1 478,9	n.d.
SVV įmonių skaičius tūkst. gyventojų	Lietuvos Respublika	29,4	30,1	30,9	31,1	33,0	35,0
	FZ savivaldybės	17,4	18,0	18,3	18,7	20,1	22,0
	Anykščių r. sav.	16,0	17,2	17,5	17,8	19,9	21,8
	Molėtų r. sav.	32,6	18,9	19,9	19,5	21,9	24,6
	Utenos r. sav.	47,2	18,8	18,8	18,9	19,5	21,0
	Lietuvos Respublika	2 883,0	3 414,0	3 239,0	3 847,0	4 393,0	n.d.

Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui, Eur	FZ savivaldybės	1255,5	1259,3	1238,6	1636,2	1748,6	n.d.
	Anykščių r. sav.	955,0	774,0	945,0	1 101,0	1 115,0	n.d.
	Molėtų r. sav.	1 059,0	1 403,0	1 347,0	1 135,0	2 011,0	n.d.
	Utenos r. sav.	1 542,0	1 502,0	1 373,0	2 199,0	2 017,0	n.d.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

Be to, Utenos regione sukuriama BVP yra vienas mažiausių ir nors 2018–2022 m. laikotarpiu BVP augo, procentinė dalis pagal visą Lietuvos rodiklį mažėjo nuo 2,7 proc. iki 2,6 proc.⁷ Skurdo rizikos lygis (asmenų kurių pajamos mažesnės už skurdo rizikos ribą, dalis) yra mažėjantis visose FZ savivaldybėse, tačiau yra didesnis nei Lietuvos vidurkis, o Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybėse didesnis ir už Utenos regiono vidurkį.

12 lentelė. Skurdo rizikos lygis

Administracinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	22,9	20,6	20,9	20,0	20,9	19,9
Utenos regionas	33,7	28,0	29,4	29,7	26,2	24,8
Anykščių r. sav.	37,0	29,9	28,1	29,3	26,5	26,6
Molėtų r. sav.	35,7	30,4	29,9	31,4	27,4	25,6
Utenos r. sav.	30,4	25,0	27,7	28,3	23,5	21,4

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

Turizmas yra vienas iš vietos ekonomikos veiksnių, leidžiančių vystyti aptarnavimo (apgyvendinimo, maitinimo, paslaugų) sektoriui. Neišnaudotos turizmo galimybės, mažina lankytojų skaičių, neskatina apgyvendinimo, maitinimo ir kitų paslaugų sektoriaus plėtros, atitinkamai atsiliepia investicijų ir verslumo lygiui.

Nepakankama neformalaus švietimo paslaugų įvairovė bei patyriminių ugdymo ir ugdymosi paslaugų pasiūla už bendrojo ugdymo mokyklos ribų (tik šiek tiek daugiau negu pusė FZ savivaldybių mokinių naudojasi neformalaus švietimo galimybėmis) nesudaro prielaidų socialinės atskirties mažinimui – moksleiviai įgauna mažiau žinių, sudėtingiau integruoti vaikus augančius nepalankioje socialinėje aplinkoje. Menką moksleivių įsitraukimą į neformalųjį ugdymą nemaža dalimi nulemia ir ribota tokių užsiėmimų pasiūla FZ savivaldybėse, ypač Anykščiuose ir Molėtuose (žr. 3 lentelė).

⁷ 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros planas, patvirtintas Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos 2023 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. KS(T)-4 (suvestinė redakcija nuo 2023-10-02)

Įgyvendinant Strategiją, dėmesys bus skiriamas darnaus vystymosi ir inovatyvumo (sumanumo) principams, savivaldybėms kartu sprendžiant viešųjų paslaugų prieinamumo, aplinkos taršos bei kitas tarpusavyje susijusias problemas. Problemos sprendimas kartu prisidės prie Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano, Molėtų rajono savivaldybės 2025–2031 metų strateginio plėtros plano, Utenos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2025–2034 metams ir 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plano įgyvendinimo.

Poreikiai, potencialas, bendros problemų priežastys

Poreikiai (silpnybės):

- **Stiprinti visuomenės sveikatą, vykdant sveikatinimo ir prevencines veiklas** – bendras poreikis Anykščių r. sav., Molėtų r. sav., Utenos r. sav. FZ savivaldybėse stebima blogėjanti gyventojų sveikata, o pagrindinės mirties priežastys yra kraujotakos sistemos ir piktybinių navikų ligos (žr. 10 lentelę). Šių ligų vystymasis siejamas su sveikos gyvensenos įpročiais. Taip pat FZ savivaldybėse aukštas savižudybių skaičius (žr. problemos aprašymą), todėl svarbu švietėjiška, prevencinė ir su sveika gyvensena susijusi veikla, kuri savivaldybėse bus įgyvendinama vykdant įvairias veiklas sujungus bendrus savivaldybių resursus ir panaudojant turimą patirtį.
- **Pagerinti sąlygas SVV ir investuotojams** – bendras poreikis Anykščių r. sav. ir Molėtų r. sav. Didesnėje FZ dalyje, dėl saugomų teritorijų apribojimų negali būti vykdoma tarši veikla, o SVV skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų (visose FZ savivaldybėse), nors ir didėjantis, tačiau vis dar yra gerokai mažesnis nei Lietuvos vidurkis (žr. 11 lentelę). Nuo 2012 metų veikiantis Menų inkubatorius (vienas iš nedaugelio tokio tipo įmonių Lietuvoje), sukaupęs patirtį ir kompetencijas, nebepatenkina rezidentų poreikio (nuolat yra laukiančių rezidentų eilė). Molėtuose nėra teikiama dalis paslaugų SVV (jau veikiančioms ar norinčioms pradėti veiklą smulkioms įmonėms – patalpų, techninės ir biuro įrangos nuoma ir praktinė pagalba nuomojantiems šias patalpas smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams), o Anykščiuose paslaugos teikiamos ribotai grupei – kūrybinių industrijų verslams.

Molėtų r. sav., kurios investicijų augimo dinamika yra geriausia, vis dar yra teritorijų, tinkamų verslo plėtrai, tačiau jų pritaikymas privačių investicijų pritraukimui yra nepakankamas dėl viešosios infrastruktūros trūkumų: dalis esamų laisvų sklypų nesujungti susisiekimo sistema (nepakanka privažiuojamųjų kelių), trūksta inžinerinės infrastruktūros. Molėtų r. sav. taip pat yra teritorijų, kuriose įmonės jau pradėjo veiklą (pvz. Melioratorių g. 20) ir kuriose būtina įrengti infrastruktūrą (vandentiekį, nuotekas, privažiavimo kelius ir kt.), kad būtų užtikrintos jau veikiančių įmonių plėtros ir naujų investuotojų pritraukimo galimybės.

13 lentelė. Molėtų r. sav. laisvi sklypai investicijoms

Sklypo adresas	Sklypas suformuotas (Taip/Ne),	Sklypo naudojimo būdas	Sklypo plotas, ha
Meistrų g.	Taip (neregistruotas)	Bendrojo naudojimo teritorijos	~ 3,2
Vyšnių g.	Taip (neregistruotas)	Bendrojo naudojimo teritorijos	~1,5

Pakelės g.	Ne	Komercinės paskirties objektų teritorijos	~1,2
Pakelės g.	Ne	Komercinės paskirties objektų teritorijos	~ 0,56
Pakelės g.	Ne	Komercinės paskirties objektų teritorijos	~ 0,51
Pakelės g.	Ne	Komercinės paskirties objektų teritorijos	~ 0,5
Melioratorių g.	Ne	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos	~1,0
Ažuolų g. 73	Taip	Komercinės paskirties objektų teritorijos	~1,22

Šaltinis: Molėtų r. sav. administracija

- **Pritaikyti gamtos ir kultūros objektus lankymui bei padidinti jų žinomumą** – bendras poreikis Anykščių r. sav., Molėtų r. sav., Utenos r. sav. Remiantis Keliauk Lietuvoje 2022 m. tyrimu⁸, bendra savivaldybių objektų infrastruktūra vertinama kaip gera (aukščiau grupės vidurkio), tačiau atskirose tematinėse dalyse identifikuojami trūkumai. Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybės vertinamos grupėje virš 15 tūkst. lankytojų per metus, Utenos r. sav. – iki 5 tūkst. lankytojų per metus. Bendrai kaip tobulintinos sritys vertinamos lankytojų ir viešieji tualetai (Utenos r. sav. rodiklis netgi žemiau Lietuvos vidurkio), elektromobilių įkrovos galimybės, draugiškumas turistams su gyvūnais (išskyrus Molėtų r. sav.), papildomos vertės kūrimas. Pritaikymas asmenų su negalia poreikiams vertinamas kaip geras, nors Anykščių r. sav. rodiklis yra žemesnis nei nacionalinis, tačiau šioje srityje siekiamybė turi būti visų objektų pritaikymas visoms lankytojų grupėms. Susisiekimo galimybės ir orientavimasis taip pat vertinamas kaip geras, tačiau Utenos r. sav. atveju šio aspekto vertinimas yra žemesnis nei nacionalinis, kaip ir skaitmeninio lygio vertinimas.

14 lentelė. Turistinių objektų infrastruktūros vertinimas

Rodiklis	Anykščių r. sav.	Molėtų r. sav.	Utenos r. sav.	Grupės vidurkis	Nacionalinis vidurkis
Bendras objektų vidurkis	2,83	3,31		2,80	2,71
			2,62	2,52	
skaitmeninis lygis	0,51	0,48	0,31		0,33
susisiekimas	3,16	3,45	2,92		3,15
orientavimasis	3,40	3,57	2,67		3,03
pritaikymas neįgaliesiems	2,60	3,86	3,51		3,04
lankytojų ir viešieji WC	2,15	2,76	1,66		1,95

⁸ Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas, prieiga internete <https://lithuania.travel/lt/profesionalams/tyrimai-ir-duomenys/teminiai-tyrimai/lietuvos-turistiniu-vietoviu-infrastrukturos-vertinimo-tyrimas>

elektromobilių įkrova	1,92	1,94	2,15		
draugiškas gyvūnams	2,08	3,50	1,95		
papildoma vertė	1,69	1,93	2,24		

Šaltinis: Keliauk Lietuvoje

Siekiant išnaudoti turimą gamtinį ir kultūrinį potencialą FZ savivaldybėse, būtina sutvarkyti prieigas prie lankytinų objektų bei poilsio vietų prie vandens telkinių, šalinant aukščiau nurodytus trūkumus, užtikrinant jų pasiekiamumą pagal universalus dizaino principus. Poilsio vietų prie vandens telkinių patrauklumą didintų ir bendra FZ savivaldybių komunikacija. Šiuo metu nėra veikiančio mechanizmo, leidžiančio savivaldybėms vykdyti bendrą komunikaciją ar efektyvią rinkodarą, bei skatinti objektų matomumą ir žinomumą tiek užsieniečiams, tiek vietiniams turistams, be to daugelio lankytinų objektų ženklėjimas tik vietinio pobūdžio, o objektų skaitmenizavimo lygmuo yra žemas.

- **Didinti neformalaus švietimo pasiūlą už mokyklos ribų** (vaikų neformalus švietimas, bendrojo ugdymo proceso dalis – integruotos pamokos ar pamokos netradicinėse erdvėse) – bendras poreikis Anykščių r. sav., Molėtų r. sav. Siekiant įtraukti daugiau moksleivių, tikslinga didinti neformalaus švietimo programų skaičių, pasirenkant ir gamtos mokslų sritį, bei ugdant kompetencijas, susijusias su kūrybiškumu. Būtent šį įgūdį Pasaulio Ekonomikos Forumas⁹ įvardija kaip vieną iš svarbiausių 2027 m. ateities žmogaus kompetencijų. Šių įgūdžių formavimą galima įtraukti į bendrojo ugdymo procesą integruotų pamokų ar pamokų netradicinėse erdvėse forma. Pagal 2023 m. NEC rezultatus matoma, kad FZ savivaldybėse valstybinius biologijos, chemijos, fizikos egzaminus renkasi statistiškai didesnė mokinių dalis nei Lietuvos mastu. Tačiau vertinant pačių egzaminų rezultatus, aukščiausiais balais (86– 100) juos išlaikė tik 9 proc. moksleivių. Tai vienu metu indikuoja ir moksleivių susidomėjimą, ir gilesnių žinių poreikį. Menų krypties užsiėmimų poreikį galima būtų vertinti pagal 2023 m. pasirašytas studijų sutartis dėl valstybės finansuojamų vietų, kur menų sritis yra penktoje vietoje (533 sutartys iš 8466, arba 6,4 proc.).

15 lentelė. Valstybinių brandos egzaminų pasirinkimas

NEC rezultatai 2023	Anykščių r. sav.		Molėtų r. sav.		Utenos r. sav.		Viso FZ		Lietuvoje
Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai įgiję vidurinį išsilavinimą	151		98		229		478		
Pasirinko laikyti biologijos valstybinį egzaminą	58	38,4%	30	30,6%	71	31,0%	159	33%	24,50%
<i>įvertinta aukščiausiais balais (86-100)</i>	1		14		2		17	11%	
Pasirinko laikyti chemijos valstybinį egzaminą	8	5,3%	9	9,2%	10	4,4%	27	6%	5,17%
<i>įvertinta aukščiausiais balais (86-100)</i>	0		2		0		2	7%	
Pasirinko laikyti fizikos valstybinį egzaminą	16	10,6%	10	10,2%	23	10,0%	49	10%	8,23%

⁹ Prieiga internete: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/>

įvertinta aukščiausiais balais (86-100)

0

1

1

2

4%

Šaltinis: Nacionalinė švietimo agentūra

Potencialas (stiprybės):

- **VSB turimi žmogiškieji ištekliai, kompetencijos ir bendradarbiavimo patirtis**

Utenos r. sav. VSB turi pakankamai žmogiškųjų resursų ir išteklių teikti visuomenės sveikatos paslaugas ne tik Utenos r. sav., bet ir Molėtų r. sav. (žr. ryšių aprašyme). Sujungus Utenos r. sav. ir Anykščių r. sav. VSB turimus išteklius bus išnaudojamas visų savivaldybių potencialas, kuriant bendras visuomenės sveikatinimo ir prevencinių ligų informavimo veiklas, kad būtų sumažintas mirtingumas nuo labiausiai FZ savivaldybėse paplitusių ligų ir savižudybių.

- **Palanki geografinė padėtis, laisvi sklypai ir turima patirtis pritraukiant investuotojus**

Molėtų r. sav. pasižymi patogia geografinė padėtimi (per savivaldybę nutiestas magistralinis kelias A14, savivaldybė ribojasi su Vilniaus r. sav., nedidelis atstumas nuo Vilniaus m. (vid. kelionės trukmė 40-50 min.) priimtinas darbo jėgos pasiūlai), laisvais sklypais ir turima patirtimi pritraukiant investuotojus. Molėtų r. sav. pasižymi didžiausiu SVV subjektų skaičiumi, tenkančiu 100 tūkst. gyventojų tarp kitų FZ savivaldybių, be to, turi patirties, pritraukiant ir stambius gamybinius investuotojus (pvz., 2022 m. atidarytas „Teltonikos“ technologijų centras – 34 mln. Eur investicija, 9,5 tūkst. kv. m. ploto pastatas, planuojama 500 darbo vietų¹⁰), todėl vertinama, kad ši stiprybė gali būti išnaudojama patenkinant turimą poreikį skatinti verslo plėtrą.

- **Anykščių r. sav. menų inkubatoriaus ilgametė patirtis KKI srityje ir palanki kultūrinė aplinka Anykščių r. ir Molėtų r. sav.**

Kultūros ir kūrybinės industrijos (toliau – KKI) laikomos svarbia ekonomikos proceso dalimi, kuri neatsiejama nuo žinių sklaidos, todėl prisideda prie ekonominės pažangos.¹¹ Anykščių r. sav. įsikūręs menų inkubatorius yra vienintelis regione veikiantis (ir vienas iš nedaugelio specializuotų inkubatorių Lietuvoje) ir kūrybinį verslumą skatinantis subjektas, kuriame nuolat reziduoja iki 20 kūrėjų, užsiimančių KKI veikla, turi susiformavusią bendruomenę (iki 2024 metų savarankiškam verslui paruošti 47 rezidentai). Menų inkubatorius ne tik suteikia galimybes rezidentams kurti, bet ir vykdo kultūrinę, kūrybinę veiklą, organizuoja parodas, renginius. Nuo 2021 m. sudaromas savivaldybių kultūros indeksas¹² (įtraukiamas ir į LR ŠMSM tyrimą „Švietimas šalyje ir regionuose“¹³, kur kultūrinė aplinka yra vertinama kartu su švietimo aplinka), šiame indekse Anykščių r. ir Molėtų r. sav. užima aukštas (6 ir 7) vietas tarp visų Lietuvos savivaldybių. Net ir vertinant aukštą savivaldybės

¹⁰ Prieiga internete: <https://www.infomoletai.lt/investiciju-pavyzdziai/>

¹¹ Vilniaus universiteto Verslo mokykla. Utenos regiono KKI plėtros galimybių strategija. 2018. Prieiga internete: <https://www.kulturostyrimai.lt/visos-temos/kurybines-industrijos/utenos-regiono-kki-pletros-galimybiu-strategija-ir-jos-igyvendinimo-kriterijai/>

¹² Prieiga internete: https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2023/12/SKI2022_Tyrimo-ataskaita.pdf

¹³ Prieiga internete: https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/aalaikini/2023%20Svietimas%20Lietuvoje_WEB.pdf

kultūros indeksą, ŠMSM atliktame tyrime rekomenduojama Anykščių r. ir Molėtų r. sav. skatinti mokinius įsitraukti į neformaliojo švietimo veiklas, sudarant sąlygas mokinių saviraiškai, socializacijai ir gebėjimų plėtotei.

Galimybės ir grėsmės

Galimybės:

- **Augantis visuomenės susidomėjimas sveika gyvensena**

Siekiant mažinti mirtis nuo kraujotakos sistemos ir piktybinių navikų ligų, svarbi sveika gyvensena. Įvairiuose tyrimuose pastebima, jog jaunesnės kartos labiau rūpinasi savo sveikata ir įsitraukia į sveiką gyvenseną.¹⁴ Be to, didesnis įsitraukimas ir noras gyventi sveikiau siejamas ir su pandemija¹⁵, kuri priverė pakeisti mąstyseną ir susirūpinti sveikesniu gyvenimo būdu. Augantis visuomenės susidomėjimas sveika gyvensena yra niša, kurią tinkamai išnaudojus galima didinti gyventojų susidomėjimą ir įsitraukimą į sveiką gyvenseną taip prisidedant prie jų sveikatos gerinimo ir mirtingumo mažinimo.

- **Išnaudotas didžiųjų miestų (Vilniaus) investicinis potencialas**

Darbo jėgos (Vilniaus m. užimtumas 15-64 m. amžiaus grupėje siekia apie 80 proc.) ir investicinių sklypų pasiūlos ribotumas (sklypų nėra arba jie per brangūs) - galimybė Molėtams dėl palankios geografinės padėties pritraukti tiek investuotojus (netgi šiuo metu veikiančiams Vilniuje, tačiau ieškantiems plėtos galimybių), tiek ir trūkstamos kompetencijos specialistus (darbo jėga gali judėti abiem kryptimis).

- **Didėjantis poreikis keliauti**

Remiantis *Eurostat* duomenimis, Europos Sąjungoje pastebimas vis didesnis turistų skaičius, kuris jau viršijo priešpandeminio laikotarpio rezultatus, pagal turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose. 2023 m. ES šalyse turistų skaičius siekė 2,9 mlrd. ir viršijo ankstesnių metų skaičius. Pavyzdžiui, 2023 m. turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose buvo didesnis 6,1 proc. nei 2022 m. ir 1,4 proc. didesnis nei 2019 m.¹⁶

¹⁴ Texas Health. Study Shows Younger Generations Are More Health-Conscious Than Previous Generations. 2023. Prieiga internete: <https://www.texashealth.org/areyouawellbeing/Health-and-Well-Being/Study-Shows-Younger-Generations-Are-More-Health-Conscious-Than-Previous-Generations>

¹⁵ New York Post. Over 70 percent of Americans are more health-conscious post-pandemic. 2022. Prieiga internete: <https://nypost.com/2022/10/26/over-70-of-americans-are-more-health-conscious/>

¹⁶ Eurostat. EU tourism nights mark 6.1% yearly increase in 2023. Prieiga internete: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240308-1>

Be to, Europoje pastebimas vis didesnis noras keliauti savo šalyje. Labiausiai noru keliauti savo šalyje išsiskiria 65 m. ir vyresni žmonės, kurių net 70 proc. renkasi keliones savo šalyje, kurios vidutiniškai trunka ilgiau ir vyksta ne sezono metu.¹⁷ Didėjantis noras keliauti yra puiki galimybė, kurią gali išnaudoti vykdant aktyvią rinkodaros kompaniją ir FZ savivaldybių populiarinimą.

Grėsmės:

- **Senstanti visuomenė ir blogėjanti sveikata**

Pasaulio sveikatos organizacijos teigimu, gyventojų senėjimo tempas yra daug greitesnis nei anksčiau, todėl prognozuojama, kad 2015–2050 m. gyventojų, kurie vyresni nei 60 m. padaugės nuo 12 iki 22 proc.¹⁸ Lietuvoje Nuo 1990 iki 2022 m. senyvo amžiaus (65 m. ir vyr.) gyventojų procentas išaugo nuo 11 proc. iki 20 proc., nuo 2022 iki 2050 m. jis išaugs iki 29 proc.¹⁹ FZ savivaldybės yra dar labiau paveiktos, kadangi čia demografinis senatvės koeficientas 2019-2023 m. Lietuvos vidurkį viršijo net 63 proc.

- **Didėjantis kaimyninių regionų konkurencingumas**

FZ savivaldybėse pastebimas didėjantis kitų regionų konkurencingumas (pavyzdžiui, Vilniaus ar Panevėžio). Šiuose regionuose, ypač Vilniaus, stebimas didesnis atlyginimų dydis bei didesnės materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, kas nulemia mažesnę FZ savivaldybių patrauklumą pritraukiant investicijas.

16 lentelė. Verslo statistiniai rodikliai FZ savivaldybėse ir aplinkiniuose regionuose

Rodiklis	Administracinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Užimtumo lygis, proc.	FZ savivaldybės	67,7	67,6	61,4	61,5	63,2
	Vilniaus apskritis	78,5	79,3	77,3	78,9	79,5
	Panevėžio apskritis	66,2	65,6	67,8	68,5	70,1
Darbo užmokestis (bruto)	FZ savivaldybės	738,4	1 040,8	1 166,3	1 272,4	1 416,6
	Vilniaus apskritis	1 034,6	1 452,6	1 590,6	1 762,8	2 002,0
	Panevėžio apskritis	801,0	1 117,2	1 224,8	1 335,6	1 502,9
Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui, Eur	FZ savivaldybės	1255,5	1259,3	1238,6	1636,2	1748,6
	Vilniaus apskritis	4 445,0	4 847,0	4 570,0	5 867,0	7 106,0

¹⁷ Eurostat. Seniors travel closer to home and outside peak season. Prieiga internete: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240219-1>

¹⁸ World Health Organization. Ageing and health. 2022. Prieiga internetu: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>

¹⁹ STRATA (2023). Demografinių iššūkių sprendimo galimybių studija. Vyriausybės strateginės analizės centras. <https://strata.gov.lt/wp-content/uploads/2024/01/Demografiniu-issukiu-sprendimo-galimybiu-studija.pdf>

	Panevėžio apskritis	1 616,0	1 549,0	1 678,0	1 799,0	1 747,0
--	---------------------	---------	---------	---------	---------	---------

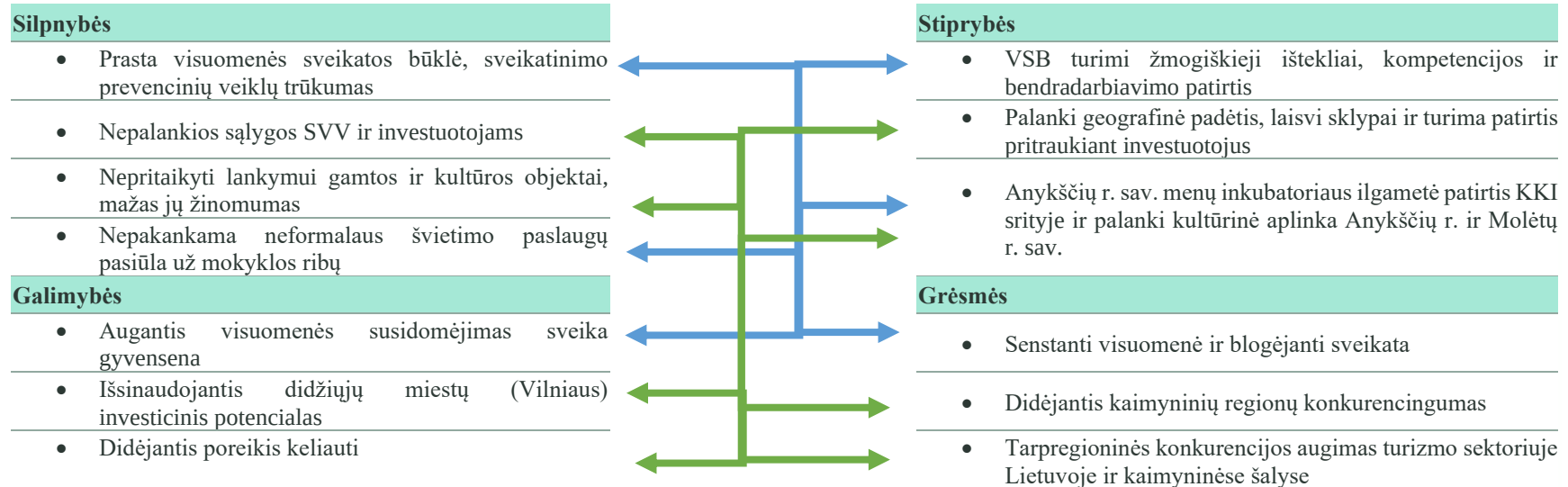
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

- **Tarpreregioninės konkurencijos augimas turizmo sektoriuje Lietuvoje ir kaimyninėse šalyse**

FZ savivaldybės susiduria su sparčiu tarpregioninės konkurencijos augimu dėl aktyvaus turizmo sektoriaus vystymo kituose šalie miestuose bei kaimyninėse šalyse. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) lėšomis, skirtomis ES atsigausti po pandemijos ir tapti stipresne ir atsparesne, naudojasi tiek Lietuvos, tiek ir kitų ES šalių regionai, o turizmas yra viena iš remiamų sričių. Tiek kituose Lietuvos regionuose, tiek ir kaimyninėse šalyse investuojama į turizmą, objektai pritaikomi lankymui ir didinamas jų žinomumas.

Teritorijos stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė

Problema - socialinė atskirtis bei žema gyventojų fizinė ir socialinė gerovė

Pasitelkus turimus VSB žmogiškuosius išteklius, kompetencijas ir bendradarbiavimo patirtį, siekiama stiprinti visuomenės sveikatą, vykdant sveikatinimo ir prevencines veiklas, taip išnaudojant augantį visuomenės susidomėjimą sveika gyvensena bei sprendžiant senstančios visuomenės ir blogėjančios sveikatos grėsmę. Visuomenės sveikatos stiprinimui pasitelkiama ir meno terapija, o išnaudojant patirtį kultūros srityje bei naujas galimybes gamtos moksluose, stiprinamas neformalus švietimas turintis įtaką tiek socialinės atskirties mažinimui, tiek tvariam ir įtraukiam ekonominiam augimui.

Siekiant skatinti verslo plėtros poreikį, išnaudojama FZ savivaldybių stiprybė dėl palankios geografinės padėties, turimų laisvų sklypų ir patirties pritraukiant investuotojus, taip pat turima kompetencija KKI srityje ir palanki kultūrinė aplinka. Pastebima didėjanti poreikio keliauti galimybė bus išnaudojama pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus bei pritraukiant lankytojus, išnaudojant turizmą kaip vieną iš ekonominio vystymosi veiksnių.

III SKYRIUS

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO RODIKLIAI

Tikslas (-ai)	Poveikio rodiklis (-iai)	Poveikio rodiklio (-ių) reikšmės			Uždaviniai	Uždavinių rezultato rodikliai	Uždavinių rezultato rodiklių reikšmės		
		Pradinė*	Tarpinė	Siekiamą			Pradinė	Tarpinė	Siekiamą
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Gerinti gyventojų fizinę ir socialinę gerovę, didinti užimtumą gerinant investicinę aplinką ir skatinti regiono ekonominį augimą išnaudojant turizmo potencialą	Prevenčinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas), mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	382 (2020)	220 (2025)	160 (2029)	1.1. Sustiprinti visuomenės sveikatą ir padidinti neformaliojo švietimo paslaugų pasiūlą	Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis (proc.)	0	0 (2024)	80 (2029)
						Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis (proc.)	0	0 (2024)	80 (2029)
						Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus (asmenys)	0	0 (2024)	15886 (2029)
						Bendrai teikiamų viešųjų paslaugų skaičius (vnt.)	0	0 (2024)	2 (2029)
	Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį, procentai	29,1 (2020)	28,7 (2025)	21,9 (2029)	1.2. Pagerinti sąlygas SVV ir investuotojams bei pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros objektus panaudojant geografinę padėtį, turimą patirtį ir kultūrinę aplinką	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus (asmenys)	0	0 (2024)	40750 (2029)
						Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (ha)	0	0 (2024)	44,4 (2029)
						Bendrai teikiamų viešųjų paslaugų skaičius (vnt.)	0	0 (2024)	2 (2029)
						Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų), procentai	61,4 (2020)	67,8 (2025)	69,7 (2029)

*apskaičiuotas svertinis rodiklis FZ savivaldybėse pagal gyventojų skaičių kiekvienoje savivaldybėje (užimtumo rodikliui – pagal 15-64 metų gyventojų skaičių)

IV SKYRIUS INTEGRUOTO POŽIŪRIO APRAŠYMAS

Integruoto požiūrio, kurio laikomasi rengiant ir įgyvendinant Strategiją, aprašymas		
Strategijos atitiktis integruotą požiūrį užtikrinantiems principams	Veiksmams prisidedama prie efektyvesnio dviejų ar daugiau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo	Strategijoje suplanuotais veiksmais prisidedama prie efektyvesnio Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje, 17 dalyje ir 38 dalyje numatytų funkcijų vykdymo: • <i>ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas;</i> • <i>visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimas, visuomenės sveikatos stebėsena;</i> • <i>sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas</i>
	Iš kiekvienam uždaviniui priskirtų veiksmų visumos naudą gaus tikslinės grupės dviejose ar daugiau tarpusavyje besiribojančiose ir socialiniais ir (ar) ekonominiais ryšiais susijusiose arba potencialiai tokius ryšius galinčiose suformuoti savivaldybėse	Uždaviniui „Padidinti viešųjų paslaugų (visuomenės sveikatos, švietimo) prieinamumą ir efektyvumą“ įgyvendinti planuojami veiksmai visuomenės sveikatos ir švietimo srityse. Veiksmai prisidės prie visuomenės sveikatos gerinimo, VSB organizuojamos sveikatinimo ir prevencinės veiklos prisideda prie FZ būdingų ligų ir savižudybių prevencijos, todėl svarbu efektyvinti VSB teikiamas paslaugas. Sujungus dviejų VSB (Anykščių r. sav. ir Utenos r. sav.) resursus bei kompetencijas bus organizuojamos sveikatinimo stovyklos ir prevenciniai užsiėmimai dėl priklausomybių ligų, kad būtų galima spręsti FZ būdingą problemą. Sujungus VSB resursus, bus ne tik galima keisti veiklų organizavimo vietas, kiekvieną kartą vykdant vis kitoje savivaldybėje, tačiau jose galės dalyvauti visų trijų FZ savivaldybių gyventojai, nepriklausomai nuo veiklai parinktos vietos FZ. Anykščių r. sav. planuojamos vykdyti esamos ir naujai sukurtos edukacinės menų terapijos programos, kuriose naudojami skirtingi menai, tokie kaip dailė, tapyba, rašymas, teatras, šokiai, muzika, gamtos garsai ir kt. Meno terapija – psichologinės pagalbos forma, padedanti žmonėms išreikšti save, susidoroti su traumomis ir išgyventi emocinius sunkumus. Šios programos bus skirtos įvairioms socialinėms grupėms (vaikai,

	suaugusieji, senjorai ar specialių poreikių žmonės), turės gydomąjį poveikį tiek fizinei, tiek psichologinei savijautai. Siekiant ugdyti įvairių sričių gebėjimus, atsiranda poreikis FZ savivaldybėse vykdyti trūkstamų (specifinių) krypčių būrelius, kad būtų padidinta neformalaus švietimo būrelių pasiūla. Norint moksleivius paskatinti aktyviau dalyvauti popamokinėse veiklose, būtina jiems pasiūlyti laikmetį atitinkančias neformaliojo švietimo programas. FZ savivaldybės kiekviena atskirai nėra pajėgios užtikrinti kokybiškų patyriminių ugdymo ir ugdymosi įvairovės, todėl planuoja specializuotis šių paslaugų plėtroje. Utenos savivaldybėje bus toliau stiprinama STEAM centro veikla (fizika, chemija, astronomija, kompiuterinės technologijos); Anykščiuose planuojama plėtoti etnokultūrinių tradicijų puoselėjimą, specializuotis menų pažinimo srityje (per įvairių meno sričių pažinimą, prisilietimą, taip pat žaidimų būdu); Molėtuose planuojama specializuotis aplinkos pažinimo srityje (per vandens pažinimą (fizikos, chemijos, biologijos, geografijos, technologijų aspektais) bus siekiama moksleivius patyriminiu būdu, dalyvaujant įvairiose veiklose, supažindinti su galimomis fizinėmis medžiagų būsenomis, vandens kuriama energija, chemine sudėtimi, jo įtaka įvairioms gyvenimo sritims). Funkciškai bendradarbiaudamos savivaldybės sudarys galimybes savo moksleiviams dalyvauti skirtingose tiriamosiose veiklose, patyriminėje veikloje, aktyviau dalyvauti neformalaus ugdymo užsiėmimuose. Uždaviniui „<i>Paskatinti regiono ekonominį augimą, gerinant investicinę aplinką ir išnaudojant turizmo potencialą</i>“ įgyvendinti planuojami veiksmai verslo skatinimo ir turizmo plėtros srityse. Utenos mieste gamybinių investuotojų pritraukimas vykdomas per Tvarios miesto plėtros strategiją, kurioje numatomas Utenos pramonės parko žemės sklypų vystymas. Kuriant darbo vietas besiribojančių savivaldybių gyventojams Molėtuose, gali būti skatinamas investicijų pritraukimas sutvarkant prieigas prie jau esamų pramonės ir komercinių teritorijų bei laisvų sklypų, taip pat kuriant verslo bendradarbybės centrą, o Anykščiuose prie esamų kūrybinių ir kultūrinių centrų turėtų būti skatinamas kūrybinių industrijų pritraukimas ir plėtra. FZ savivaldybėse jau pradėjo formuotis tam tikra verslo specializacijos praktika (Utenoje – pramonė, Anykščiuose ir Molėtuose – kūrybinės industrijos, sveikatinimas, kultūra,
--	--

		turizmo klasteris, inovatyvūs verslai). Norint tęsti šią patirtį ir specializuotis šių veiklų vystyme būtina pritaikyti ir plėtoti erdvių ir patalpų kūrybinių industrijų rezidentams ir naujiems verslo subjektams Anykščiuose ir pritaikyti nenaudojamas patalpas Molėtuose Bendradarbystės centro poreikiams. Išplėtus (Anykščiuose) ir rekonstravus (Molėtuose) šiuo metu poreikio netenkinančias patalpas, būtų sudarytos tolygios galimybės FZ savivaldybių verslininkams ir kūrybinių industrijų rezidentams plėtoti savo veiklas. Funkcinis bendradarbiavimas tarp atskirų savivaldybių skatintų tolygesnį visų savivaldybių ekonominio potencialo vystymąsi ir efektyvesnį turimų patirčių išnaudojimą, verslo bendradarbystę gaminant, realizuojant produkciją, teikiant paslaugas ar kuriant bendrą rinkodarą, plėtoti išskirtinę verslo kryptį. Veiksmai turizmo srityje prisidės prie turistinių objektų infrastruktūros pritaikymo lankymui, pagerins jų pasiekiamumą bei žinomumą. Mažas turistų skaičius siejamas su bendros turizmo rinkodaros nebuvimu, viešosios turizmo infrastruktūros trūkumais, neišvystyta infrastruktūra gamtos ir kultūros objektų pasiekimui. Todėl vertinama, kad objektų pritaikymas lankymui, bendrų maršrutų organizavimas ir kita bendra veikla (tyrimai, analizės ir kita), svarbiausia bendros rinkodaros vykdymas FZ savivaldybėse prisidėtų prie didesnio turistų skaičiaus pritraukimo į visas FZ savivaldybes.
	Veiksmai įgyvendinami taikant integruotų teritorinių investicijų metodą.	Strategijoje numatyti veiksmai prisideda prie: • 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 5 prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ 5.2. uždavinio „Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose“ įgyvendinimo. • 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.8. uždavinio „Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškas ir tvarias paslaugas, įskaitant paslaugas, kuriomis skatinamos galimybės gauti būstą ir į asmenį orientuotą priežiūrą, įskaitant sveikatos priežiūrą; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, skatinti, kad būtų suteikta galimybė naudotis socialine apsauga, daugiau dėmesio skiriant vaikams ir palankių sąlygų neturinčioms grupėms; gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų efektyvumą, taip pat ir neįgaliesiems, rezultatyvumą ir tvarumą“ įgyvendinimo.

		Igyvendinant FZ strategiją bus siekiama pasinaudoti ir kitais finansinės paramos šaltiniais (Interreg, Erasmus+ ir kt.), inicijuojant projektus, prisidedančius prie strategijos tikslo pasiekimo ir uždavinių įgyvendinimo.
--	--	--

V SKYRIUS

PARTNERIŲ DALYVAVIMAS RENGIANČIŲ IR ĮGYVENDINANČIŲ STRATEGIJĄ

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas		
Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
Strategijos rengimas	Derinant su Utenos regiono plėtros taryba bei paskelbiant planuojamus veiksmus Anykščių r. sav. ²⁰ , Molėtų r. sav. ²¹ ir Utenos r. sav. ²² internetiniuose tinklapiuose su galimybe pareikšti nuomonę, pastabas ir pasiūlymus strategijos projektui. 2024 m. balandžio mėn.	Anykščių, Molėtų ir Utenos r. sav. gyventojai ir partneriai
	Informacijos apie planuojamą funkcinę zoną pateikimas susitikimų su gyventojais metu ²³ . 2024 m. sausio mėn.	Utenos r. sav. gyventojai
Strategijos įgyvendinimas	Strategijos ir jos pasiektų rezultatų viešinimas su galimybe pareikšti nuomonę, pastabas ir pasiūlymus dėl strategijos tobulinimo Anykščių r. sav., Molėtų r. sav. ir Utenos r. sav. internetiniuose tinklapiuose – kiekvienais metais iki gegužės 31 d.	Anykščių, Molėtų ir Utenos r. sav. gyventojai ir partneriai

²⁰ Prieiga internete <https://www.anyksciai.lt/naujienos/kvieciame-susipazinti-su-funkcines-zonos-ezeru-lietuva-sritimis/10306>

²¹ Prieiga internete <https://www.moletai.lt/naujienos/kvieciame-teikti-pasiulymus-del-3-rajonu-funkcines-zonos-strategijos/>

²² Prieiga internete <https://www.utenal.lt/lt/5142-kvieciame-utenos-rajono-gyventojus-teikti-pastabas-ir-pasiulymus>

²³ Prieiga internete <https://utenal.lt/lt/4893-treciadienio-vakaras-turiningai>